

Izhaja vsaki četrtak ob 8. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožno za celo leto 3 krone, za pol leta K 1:50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 kron.

Rokopise sprejema „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Veturini št. 9.

Naročnino in nazonanila sprejema upravništvo v Gorici, Semeniška ul. št. 16.

Posamezne številke se propajajo v tobakarnah v Gosposka ul. 9, v ulici Silvio Pellico, v ul. Ponte Nuovo 9, v Kapucinski ulici 1, v Semeniški ul. 12, v prodajalni »Kat. tiskov. društva« Semeniška 10, v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekalšču nasproti mestnem vrtu, po 8 v. Oglasi in postanice se računijo po petit vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XIX. letnik.

V Gorici, 14. decembra 1911.

50. številka.

Največje zlo.

Največje zlo novega časa so dolgov, ki nas strašno tarejo. Zadolženi so kmetje, obrtniki, trgovci, uradniki, država¹⁾ in sploh s kraja vsi. Grški filozof Diogen je iskal v svojem času s svetilko pravičnega človeka, pa ga ni našel. Ko bi živel dandanes Diogen in bi se svetilko iskal človeka brez dolgov, bi ga tudi težko našel.

Kaj je temu krivo? Pred vsem je kriva naša lahkomišljenost, s katero jemljemo posojila. Ako beremo cerkvene učeničke, najdemo v njih spisih govore, ki so jih imeli v cerkvi o tem predmetu. Sv. Bazilij Veliki ne svari pred nobeno stvarjo tako, kakor pred posojili in pred obrestmi. Pravi: »Da naj vse rajši potrpimo, kakor pa da vzamemo posojilo, ker s posojilom zgubimo zlato prostost. Boljše je s trdim delom si pomagati, ko hoteti s tujim denarjem obogatiti. Obrestovanje je začetek laži, nezvestobe in krivega prisegovanja. Nič za to, če si ubog, samo da si prost! Uboštvo ti ne bo nihče očital, pač pa se ti bodo vsi smejali, ako ne boš mogel obresti plačevati in posojila povrniti. Zdaj gledaš prosto ljubo solnce, ne prodajaj prostosti! Imaš roke in poznaš rokodelstvo, začni delati in služiti, saj je mnogo načinov, da se lahko preživljaš. Prosi rajši, ker prositi ni sramota, le posojila ne jemlji! Glej mravljo, ne berači in ne jemlje posojila, pa živi! Glej čebelico, ne berači in ne jemlje posojila, pa še kraljice redi se svojim medom!«

To so zlate besede, ki veljajo zlasti našemu času, ki je v tem oziru bolat. Posnemajmo sv. očete in razlagajmo te resnice ljudstvu tudi v cerkvi! V tem smislu naj tudi gg. učitelji poučujejo mladino v šoli. Kmetje, ki zajdejo k liberalnim oderuškim posojilnicam, ki zahtevajo, ako računimo tudi razne prispevke, do 12 in 16%, so zgubljeni! Če že ne moreš drugače, pojdi po denar k domači Raifeisenovki ali pa v mesto k katoliškemu zavodom! Odbori naših posojilnic naj pa vsakokrat dobro presodijo, komu dajo posojilo, ker drugače podpirajo le lahkomišljenost.

Razen te lahkomišljenosti so pa krivi ljudskih dolgov še drugi vzroki. Dandanes se zapravlja, da je groza. Že mladina začanja zapravljati. Še v postu in v adventu prireja ples. Niti tistih par tednov se naša mladina ne more vzdržati! Vsak ples pa naredi občino za eno njivo zemlje bolj ubogo. In kako se oblačimo? Kako se oblači ženstvo po mestih? Nekatere ženske živijo tako, kakor da bi bil njih edini namen na svetu oblačiti se po novejši modi. Vsak čas jih vidimo, kako si kupijo najnovejše pariške norosti. Vsi hočejo dandanes

kot veliki gospodje živeti! In koliko se po nepotrebnem zapije vina in žganja?²⁾ Neki župnik je rekel, da ga v njegovi fari od oktobra do novega leta skoraj ni dobili popolnoma treznega človeka! Kaj naj rečemo o »Sokolih«, ki porabijo še sv. Miklavža v adventu za ples. Celu družba sv. Cirila in Metoda prireja ples!!

Naš čas je res bolan! Ta bolezen je greh, ki je za dušo največje zlo. Iz tega zla pa izvira v gmotnem oziru drugo največje zlo — dolgovi!

Plačaj, kmet!

Avstrijska državna zbornica kaže se vsakim dnem bolj žalostno lice. V njej je prav mnogo liberalnih poslancev, ki mislijo le, kako bi škodovali krščanskemu ljudstvu in katoliški cerkvi. Kdaj se bodo volivci spametovali?

Kdo se ne spominja, s kako srditostjo so šli nekateri ob zadnjih državno-zborskih volitvah v ogenj za liberalne kandidate. Če si jim kaj prigovarjal, pa so ti odgovarjali: »Saj v državnem zboru ni verja v nevarnosti! Saj je nemogoče, da bi državni zbor storil kaj proti neločljivosti sv. zakona itd.«

Dne 4. t. m. pa se je zgodilo v državni zbornici nekaj, kar odpre lahko oči vsem. V seji odseka za povišanje plač državnim uslužbencem je stavil liberalni poslanec Zanker predlog, po katerem naj bi dobile pokojninotudi priležnice državnih uradnikov, ki so se ločili od svojih zakonskih žen. In kaj mislite, je-li odsek ta predlog odbil? Kaj še! Velika večina članov tega odseka je ta predlog sprejela in ako ga tudi cela zbornica potrdi, bomo morali plačevati tudi priležnice in vlačuge! Ali razumete sedaj, kmetje in delavci, kaj vse lahko stori državni zbor? V potu svojega obraza boste morali delati, da boste mogli plačevati priležnice državnih uradnikov.

Po pravici je rekel neki državni poslanec: »Ako pojde tako naprej, bomo imeli v državnem zboru za poslance same liberalne lumpe in malopridneže. Ti nam bodo delali postave in mi bomo morali plačevati in molčati.«

Kmetje in delavci! Odprite oči in nikar več ne volite v tako važne zastope, kakor sta državni in deželni zbor brezvestnih liberalcev!

Katoliško ljudstvo, šole so velike važnosti!

Gotovo so žalostni obeti, katere nam nudi šola v marsikaterem kraju. Učitelj skoro povsod proficerkvenega mišljenja — in kakšen naj bo potem nje-

gov pouk? Res se morebiti ne zaganja odkrito proti verskim resnicam; ali kako lahko obleče svoje protiverske misli v navaden stavek in, ko otrok začne o tem premišljevat, kaj naj se pač iz takega nauči? Dogodi se lahko, da učitelj zanika versko resnico v šoli, in ko se mu hoče stopiti na prste, kako se zna izgovarjati, da tega ni rekel, temveč da je dal le primeru.

Z otroci je pa dokazovanje težko.

§ 1. šol. zakonika — kako tega naši učitelji prezirajo. Ta veleva, da mora biti vzgoja otrok v versko-nravnem duhu. Torej vzgojevati. To pa povsod, kjerkoli pride učitelj z otroci v dotiko. So mari učitelji le ta čas vzgojitelji otrok, ko so v šoli? Kako pa vzgajajo? Koliko vzgoje se zgodi! V najboljšem slučaju nič! Koliko je učiteljev, ki nikdar ne pridejo v cerkev in otroci vidijo to in imajo na takih učiteljih slab vzgled. Mesto v cerkvi jih pa dobimo povsod, kjer se deluje na to, da se izpodpljejo tla cerkvi. Tja pripeljejo seveda tudi svoje otroke, kojih srce se s tem za vedno zastruplja. Takih prireditev se otroci vdeležijo proti volji starišev, ali pa ker stariši — dobri katoliški stariši — ne vedo, kam meri vsa stvar, ki ne vedo, da hočejo taki učitelji napraviti iz njih janičarje protiverstva in svobodomiselstva. Naša skrb naj bude, da pazimo na početje učiteljev in to vsak trenutek.

Zakaj naj pazimo na šolo in kako moramo skrbeti za šolo, to naj nas uči Francija.

Po ločitvi cerkve od države je začela država zapirati vse šole, ki so jih vodili redovniki. In danes jih še vedno zapira ali si jih osvaja. Toda v Franciji vidimo veselo dejstvo, da kjer zapre država kakšno katoliško šolo, da se tam koj zbere ljudstvo in sezida povsod katoliško šolo. Brezverskih šol ljudstvo na Francoskem ne mara. Na mnogih šolah deških in dekliških v raznih župnijah ni niti enega učenca. Mnogo je še takih župnij, ki bi ne imele nobenega učenca, ko bi le imeli sredstva vzdrževati katoliško šolo. Vstanovila se je n. pr. pred letom katoliška šola v župniji; takoj je izstopilo iz državne šole 60 učencev in prestopili so na zasebno katoliško. V državni šoli je ostalo potem samo enajst učencev. List »Petit Journal« je pisal nedavno, da od 36.000 francoskih občin jih je več kot 19.000, torej čez polovico, v katerih nimajo državne, to je brezverske šole nobenih ali skoraj nobenih učencev.

Tako stoje stvari v Franciji. Katoliške šole morajo vzdrževati ljudje sami, ki morajo poleg teh plačevati še državne šole. Kdo bi si ne želel zavednih in požrtvovalnih francoskih katolčanov tudi pri nas? Da, takih ljudij si želimo, ki se bodo zavedali, kaj je dobra šola. Pri nas v Avstriji nismo še tako daleč, da bi morali plačevati dvojne šole; toda vsak naj se zaveda da

bomo kmalu tam — če bo šlo le še malo časa sedanjo pot. Razmere današnjega časa nas silijo k temu strahu in tudi k opominu: Stariši, pazite h komu pošiljate svoje otroke v šolo! Pazite, kako se vzgajajo vaši otroci kakšen zgled dobijo pri svojem učitelju! Če vidite, da ni vse prav, obračunajte s takim učiteljem, povejte mu, da je v vasi učitelj radi vas in ne vi radi učitelja. Dejanja zadnjih dni in zadnjih tednov nam dajo dovolj misliti.

Skupno delo.

Kedar gre našim liberalcem slabo, se naučujujejo za skupno delo. — Na Goriškem je doživela njih politika pravcati »debacle«, celi polom, zato piskajo zdaj na mirovne piščalke. Gospodarsko in politično so prišli ob kredit, zato naj jim pomaga »skupno delo« do ugleda pri ljudstvu. Skupno delo pa razumejo ti možaki tako, da se bodo »klerikalet« pehali okoli in nosili stroške skupnega dela, oni pa bodo govorili po gostilnah in paradnih shodih in vtaknili lepo v žep zasluge za skupno delo. — Za skupno delo je »Soča«, ko pozabi na drugi strani, da je na prvi strani g. K. (glosator) za mednarodno združitev vseh avstrijskih liberalcev in za kooperacijo s socialno demokracijo proti krščanskim strankam. — Za skupno delo je včasih goriški dopisnik »Slov. naroda«, ki ve vedno poročati o klerikalnih umorih, ropih in požigih in kateri prekrsti vsakega Goričana, ki pride v navskrižje s postavo, v vnetega pristaša naše slov. ljud. stranke, tudi če je dotični bebec, Slovenec ali Furlan, liberalce ali socialist. In kljub temu hočejo naši liberalni inteligentje skupno delovati s tako »razbojniško« stranko. — Za skupno delo je tudi »Edinost«, ki je rodoljuben list. — Gorico proglašajo za neutralna tla. Povedala sicer še ni, kaj to pomeni (neutralen je tujka in s temi tujkami je križ. Je tožil nekdanji urednik »Edinosti«, vendar pa že v dveh številkah trdi, da sta slov. deželna odbornika kriva, da bo cela dežela garantirala za dolgove goriškega mesta. Da plačuje marsikatera oseba po nedolžnem dolgove kakega potratnika, se večkrat pripeti, toda ni v navadi, — vsaj na Goriškem ne, da bi dežela plačevala dolgove kake občine. No, »Edinost« bo že imela prav, ker posveča pozornost gospodarstvu goriškega mesta in dela za skupen nastop.

Vse je torej navdušeno za skupno delo z nami brezdomovinskimi klerikalci a to jih ne ovira, da v isti sapi, ko se navdušujujejo za skupno delo, pišejo vedoma ali iz neumnosti gorostasne neresnice o zadevah, katere sami proglašajo za skupna in za neutralna tla. Lojalnost do političnega nasprotnika je pač neznan pojem pri nekaterih listih.

¹⁾ Avstrijska državna polovica je imela koncem junija t. l. 12.205.814.133 K dolga. Od 31. dec. 1910 se je dolg povečal za 94.364.180 K. Samo obresti državnega dolga znašajo na leto 481.636.052 K. Strašno!

²⁾ O tem hočemo v posebnem članku govoriti. Pijančevanje je glavni vzrok narodnega propadanja.

Politični pregled.

Državni zbor.

V četrtek je poslanska zbornica začela razpravo v drugem čitanju proračunskega provizorija. Prvi se je oglašil k besedi posl. dr. Steinvender, za njim pa posl. Hübschmann, ki je posebno ostro govoril proti pravosodnemu ministru Hochenburgerju, katerega je imenoval političnega petelina. Rekel je, da ne morejo imeti češki narodni socialci prav zaradi tega nobenega zaupanja v sedanjo vlado, ker sedi v njej dr. Hochenburger.

Posl. dr. Verstovšek je tožil o neznosnih razmerah v justični upravi na Spodnjem Štajerskem, pod katerim hudo trpi slovenski narod. Pritoževal se je proti germanizatoričnemu delovanju uradništva in sodnikov na Spodnjem Štajerskem. Izjavil je, da bo njegova stranka v svojo vstrajnostjo nadaljevala boj, da doseže končno enakopravnost slovenskega naroda. Govoril je cele tri ure in pol in končal s pozivom na Slovence, da naj vstrajajo, da pride čas, ko bodo stresli s sebe jarem krivične germanizacije.

Domobranski minister Georgi je odgovarjal tudi na interpelacijo socialnega demokrata Mühlwertha v zadevi verskih eksercij za častnike in je izjavil, da je resnica, da se je apostolski vojni vikar z zaupnim vprašanjem obrnil na podrejene svoje superjorje, ali bi ne želeli častniki in vojaški uradniki verskim predavanj. Ni pa res, da bi bila osrednja vojna uprava povzročila tako vprašanje na višja poveljstva in da bi se bil izvajal tozadevno kak pritisk na častništvo, ali pa da bi bil ta dopis doposlan četnim poveljstvom in bi bil vseboval besedilo, da naj se vrše med častniki duhovne vaje na tak način, kakor so se vršile doslej na srednjih šolah.

Da se pomiri javnost, pravi minister, da tu ni pač nikakega pritiska, če se naznani častnikom, kje in kdaj se vrše verska predavanja, in če jih porabijo k tem predavanjem. Silili ne bodo nikogar.

V pond. se je nadaljevala v poslanski zbornici debata o proračunskem provizoriju. Govorilo je sedem govornikov, med njimi tudi dalmatinski poslanec Cingrija, ki se je v svojem govoru potegoval tudi za slovenske narodne težnje.

Ko se je prekinila razprava o Körnerjevem predlogu v zadevi zapostavljanja čeških sodnikov, so podali nemškonalni poslanec Langenhahn in tovariši interpelacijo na dom. ministra Georgija, v kateri je rečeno, da avstrijska vlada sama podpira italijansko špijonažo v Avstriji, ker so v smislu te pogodbe italijanski finančni stražniki nameščeni v nekaterih avstrijskih obmejnih krajih, tako zlasti tudi v mestu Riva na Južnem Tirolskem, ki je že par let sem urejeno kakor obmejna trdnjava.

Italijanska finančna straža je organizirana strogo po vojaško in ima po svojem reglementu dolžnost, da poroča italijanskim vojnim višjim oblastim vse, kar vidi in čuje zanimivega v vojaškem oziru. Avstrijska vlada torej vzdržuje tako v avstrijskih obmejnih trdnjavah privilegirano in informirano italijansko špijontstvo. Interpelantje so zahtevali takojšnjega odgovora od domobranskega ministra Georgija.

V torek se je v poslanski zbornici nadaljevala razprava o proračunskem provizoriju.

Oglasil se je k besedi finančni minister Zaleski.

Minister je govoril o državnem finančnem položaju in poudarjal, da silno rastejo izdatki, ki dosegaajo sedaj že skoraj tretjo milijardo. Tekoče leto sicer ni slabo, ne obeta pa tudi nič kaj posebnega. Veliko je še zastankov, a bremena so že takointako velikanska,

narastla pa bodo še vsled zboljšanja gmotnega položaja državnih nameščenec, vsled vodnogospodarskih predlog in razširjenja lokalnih železnic. Vlada in parlament bi z ozirom na sedanji finančni položaj zanemarjala svoje najprimativnejše dolžnosti napram splošni blaginji, ako bi storila le en sam korak, ki bi bil zvezan z novimi izdatki.

Posl. dr. Stranaky je duhovito in bistro pobijal ponemčevalno politiko vlade in je v svojih izvajanjih navajal tudi več dokazov iz slovenskega narodnega boja.

Včeraj je poslanska zbornica končala splešno debato o proračunskem provizoriju ter je sklenila preiti v specialno debato z 238 proti 100 glasovom. Za so glasovali Nemci, Poljaki, Čehi in Hrvaško-slovenski klub proti pa so demokrati Rusini, Italijani in liberalni Dalmatinci.

V specialni debati se je prvi oglašil k besedi dr. Bugatto, ki je govoril italijanski in sicer v znamenju obstrukcije. Nameraval je baje govoriti šest ur, nakar bi sledili drugi Italijani in celo socialnodemokratski liberalni Dalmatincec dr. Smodlaka. Ker je pa vsled posredovanja ministerskega predsednika grofa Stürghka in vit. Bilinskega prišlo do tega, da bode danes predpoludne imel zopet sejo proračunski odsek, ki se bo bavil s vprašanjem italijanske pravne fakultete, je Bugatto prenehal govoriti že po eni uri.

Danes se vrši volitev v delegacije, ki so sklicane na dne 28. t. m.

V četrtek je proračunski odsek razpravljaj o italijanski pravni fakulteti. Proti ustanovitvi sta govorila nemška poslanca Wolf in Erler in sicer v znamenju obstrukcije. Med govorom posl. Erlerja se je nekoliko poslancev oddaljilo. Vsled tega je posl. Wolf predlagal konec seje in seja se je morala zaključiti radi nesklepčnosti.

Italijanska pravna fakulteta.

Vlada se je začela v pondeljek resno pogajati z raznimi strankami, posebno pa s Čehi glede ustanovitve laške pravne fakultete v Pragi.

V torek je imel enotni češki klub tozadevno sejo, v kateri je sklenil glasovati za nameščenje ital. pravne fakultete v Pragi.

Tudi nemški »Nationalverband« je imel sejo glede tega vprašanja in v tej seji je izjavil posl. Wolf v imenu nemških radikalcev, da pod nobenim pogojem ne pripuste v proračunskem odseku nadaljne razprave o italijanski pravni fakulteti. Z ozirom na to izjavo je predsedstvo »Nationalverbanda« obvestilo druge stranke, da bi bilo brezuspešno sklicati proračunski odsek še pred Božičem.

Toda nameravana obstrukcija v zbornici je privedla vendar do tega, da zboruje danes še proračunski odsek in videli bomo, do kakega zaključka bo prišlo.

Italijansko - turška vojska.

Italija se je v Ain-Zari utrdila in rekognoscira obširno sedaj zemljišče pred seboj. Po poročilih laških listov ni ne duha ne sluha o Turkih.

Dne 10. t. m. so Turki z veliko silo napadli Bengasi. O pravem izidu tega napada ni nič gotovega znano. Na vsak način se zdi, da Italijani niso odbili napada, ker ne pišejo laški listi o kakih »veliki« zmagi, kot so dosedaj pisali, če se je vršila kaka praska, ki je iztekla srečno za Italijane.

Turčija je baje v škripcih zaradi ruskega ultimata. Govori se, da mobilizuje Malo Azijo proti Rusiji.

Italija pomnoži svoje vojaštvo.

»Zeit« poroča, da namerava Italija že januarja meseca 1912. leta precej pomnožiti svoje vojaške sile in sicer za 24 bataljonov infanterije, 3 bataljo-

ne bersaglierijev, 5 oddelkov konjice, 30 baterij artiljerije in 2 bataljona ženjskega vojaštva.

Ruski ultimatum Turčiji.

Iz Carigrada se poroča, da je vročil ruski poslanik Turčiji noto, ki zahteva za ruske ladije prost prehod skozi Dardanele. Nota je stavljena v obliki ultimata. Turški politični krogi so radi odločnega ruskega nastopa presenečeni.

Vstaja v Albaniji.

Iz Skadra v Albaniji poročajo, da je v bližnjih miriditskih pokrajinah zopet z vso silo izbruhnila vstaja. Nad 12.000 mož je pod orožjem, in vsak dan se vrše krvavi boji. Vstaja se razširja od dne do dne vedno bolj, in turške oblasti so popolnoma izgubile glavo.

Z gotove strani se namiguje, da ima pri tej miriditski vstaji prav gotovo Italija svoje roke vmes, ker ji je mnogo ležeče na tem, da oslabi Turčijo tudi v Evropi vsaj v moralnem pogledu.

Darovi.

Jubilejni darovi za »Slovensko Sirotišče«:

P. n. gg. Štefan Kodermac, kaplan v Šempasu, 10 K, Anton Podgornik Brooklyn-Amerika 2 K 11 vin., Franjo Novak, brivec v Gorici, nezahtevano, marveč zaslužno 1 K 10 vin., Anton Pavšič iz Ravnice 50 vin., Nekdo iz Dornberga 40 vin., Josip Kovačič Sveto 20 vin., Anton Debenjak, Anhovo 20 v. Bog poplačaj stotero! Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda pod slavno vlado Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.!

Za »Alojzijevišče«:

Anton Pavšič, iz Ravnice 50 v.

Domače in razne vesti.

Usmiljenim srcem! Zima je nastopila, premožnejši sloji kupijo zase in za svoje potrebno zimsko oblečilo in obutev, da obvarujejo život pred mrazom in da si tako ohranijo svoje zdravje. — Vsakdo pa tega ne more storiti. Mnogo je siromakov, ki še za vsakdanji kruh nimajo, kaj šele za gorko zimsko obleko. Tudi med nami goriškimi Slovenci je mnogo revežev, ki trpe pomanjkanja, nimajo neza zimsko obleko, ne zaobutev Stariši revni, mogoče bolni, družina velika, dohodkov od nikodora. Obup se polasti očeta in mater. Revščina zija povsod na okrog. Ali ne videvamo vsaki dan uboge, raztrgane, bosonoge otroke, katerim se bere na obrazu, da trpe pomanjkanje, kako korakajo s tablico pod pozduho proti »Šolskemu« in »Malemu Domu«! Komu se ne smilijo ti revni črvički! In teh je mnogo! Saj je znano, da v našem »Šolskem« in »Malem Domu« so po večini otroci revnih starišev. In ravno med revnim ljudstvom imamo goriški Slovenci nepremagljivo moč, ki se je pokazala ob priliki revizije ljudskega štetja. Našim šolskim zavodom se je zahvaliti, da ni ta na tisoče broječa masa slovenskih revežev padla v laško žrelo. Naš »Šolski Dom« je obvaroval to maso pred narodnim odpadom! Skrbeti moramo torej po svojih močeh, da to maso tudi v bodoče ohranimo svojemu rodu.

Vsako leto o Božiču se priredi na zavodih »Šolskega Doma« »Božičnica«, pri kateri priliki se obdarijo revni otroci z obleko, obuvalom itd. Kako veselje sije tem revčkom iz oči, ko dobe novo obleko, nove čevlječke, klobuček, kapičo itd. Pravemu rodoljubu se smilijo ti ubogi slabo oblečeni črvički in bi rad sebe slekel, da bi te sirote oblekel.

Le kdor je že okušal grenkosti revščine ve, kako hudo de človeku, ko ne more svojim otrokom preskrbeti zadostne obleke.

Zatorej polagamo vroče na srce goriškim premožnejšim rodoljubom: Pomagajte obleči našo revno mladino, pomagajte otirati solze z lic siromašnih starišev, pomagajte tešiti gorje potrebnim, pomanjkanja trpečim!

V ta namen darujte po svojih močeh za »Božičnico« »Šolskega Doma«, za hlačke in krilca revnim otrokom! Rodoljubi, odprite srce in usmilite se naše mladine! Najprej skrbimo za našo mladino! Našo mladino oblecimo, našo mladino nasitimo, našo mladino izobrazimo in podpirajmo!

Vsak, tudi najmanjši dar sprejema predsedništvo »Šolskega Doma«, učiteljstvo »Šolskega Doma«, naše uredništvo in upravništvo!

Agitacija, agitacija! Vabimo vse cenjene prijatelje na agitacijo za razširjanje našega lista med ljudstvom. Za prihodnje leto smo pridobili še novih sotrudnikov, ki bodo pridno pisali za naš list. Uredništvo si bo prizadevalo, da bo list v vsakem pogledu vztrezal potrebam najnovejšega časa. Nabirajte pridno nove naročnike! Tekoče leto je bilo za naš list srečno, ker se je v njem število g. naročnikov pomnožilo. Skrbimo, da nam prihodnje leto prinese še lepših uspehov. Napredujmo! Kdor se naroči na »Primorski List« v prihodnjem letu, dobi zadnje tri liste t. l. brezplačno.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani dobila je v času od 1. 1. 1910 — 30. 11. 1910 brez volil 199.503 K 21 v, od 1. 1. 1911 — 30. nov. 1911 pa le 125.563 K 74 v, torej v tek. letu v istem času 73.939 K 47 v manj.

Vzela pa je družba iz glavnice 1. 1910 10.994 K, 1. 1911 85.093 K 96 v.

Kakor se vidi, nimajo plesi, ki jih prireja družba sv. Cirila in Metoda, nobenega blagoslova. Tudi izključitev č. duhovščine od te družbe ni bila srečna! Ko bodo liberalci družbo uničili in vse zagospodarili, začeli bodo vabiti na skupno delo! Spametujte se, dokler je še čas!

Davčni oficijal Jug pred porotniki. Oproščen. V četrtek se je vršila pred tržaškim porotnim sodiščem porotna obravnava proti davčnemu oficijalu Andreju Jug iz Volč pri Tominu. Obdolžen je bil Jug poneverbe. Afera je našim čitateljem že znana in jo bomo v sledeče le na kratko resumirali. Jug je od goriškega davčnega urada dobljen, pupilarno varne papirje, ki jih je imel shraniti v uradu kot depozit neke dedščine, zastavil v Gorici za 4000 K. Papirji so bili vredni 8877 K 87 v. Denar, ki ga je prejel, je porabil za to, kakor je pri zaslišanju izpovedal, da uredi svoje slabo finančno stanje za toliko časa, dokler se z drugim posojilom ne opomore. Zadeva se je razkrila vsled vprašanja komenskega sodišča, ki ima dolžnost upogledovati v tozadevni dnevnik davkarije. Jug je bil koj suspendiran od službe ter se je uvedla proti njemu kazenska preiskava.

Porotniki so edino vprašanje, če je namreč Jug kriv uradnega poneverjenja, zanikali in Jug je bil oproščen.

V pojasnilo. V zadnji številki našega lista smo priobčili vest, katero smo posneli iz tukajšnjega laškega lista, da so predminuli pondeljek trije mladeniči iz Opatjesela napadli nekega Fabrota pod Kostanjevico, ga skušali vreči na tla in mu ukradli uro z zlato verižico. Danes smo dobili od nekaterih mladeničev iz Opatjesela dopis, v katerem čitamo, da omenjeni trije mladeniči niso iz Opatjesela napadli nekega Fabrota mi. K temu dodamo še, da pri tej nočni praski se ni šlo za roparski napad, kakor so poročali laški listi, marveč le za nočno razgrajanje malo natrkanih mladeničev, ki baje tudi niso ukradli Fabrotu ure z zlato verižico — kakor sedaj sam pravi —, ampak je mogoče, da jo je

(Dalje v prilogi).

zgubil še poprej ko je naletel na omejnene tri mladeniče. — S tem naj bo ta reč popravljena.

Praznik sv. Štefana. — Rimski papež Pij X. je na prošnjo avstrijskih škofov določil, da ostane letos dan sv. Štefana za poveljan praznik. Nove določbe glede praznikov dobe veljavo še-le v prihodnjem letu, kar bo č. duhovščina ljudstvu oznanila, ko dobi od preč. ordinarijata navodila.

„Narodni odbor združenih Slovencev“ v Gorici je odposlal dne 12. t. m. na vsa županstva na Goriškem uljudno prošnjo v zadevi volitve v tukajšnje trgovsko obrtno zbornico ter jih tem potom še enkrat prosi da isto takoj vršiti blagovole.

Vsebina prošnje je tako važnega pomena, da se ne sme zamuditi nobena trentka; računajmo tedaj z vso gotovostjo na bratovsko podporo slavni župansteve.

Okrožnica vsem občinskim zastopom dežele. C. kr. ministerstvo za poljedelstvo je dalo tudi letos deželni odboru na razpolago znesek, ki bi se naj uporabil za izboljšanje travnikov.

Deželni odbor želi, da bi se državni prispevek porabil na najbolj primeren in koristonosen način, zato je pripravljen podpirati ravnejše kmetovce z namenom, da izboljšajo svoje travnike. V to svrhu jim nudi: a) umetna gnojila (Tomazevo žlindro, superfosfat in kalijevo sol) z 20% popustom kupne cene; b) izvrstna travnata semena v obče s 30% popustom kupne cene; c) orodje za obdelovanje travnikov (travniške brane) z 20% popustom kupne cene.

Kdor se hoče okoristiti s to dobroto, naj pošlje svojo pravilno opremljeno prošnjo potom županstva deželni odboru. V prošnji naj se navede množina gnojil, semen in število in kakovost predmetov, ki jih prositelj želi.

Prošnje se vlagajo do konca dec. t. l. Prošeni predmeti se izročijo tekom meseca prosinca l. 1912.

Okrožnica vsem občinskim upravam dežele. Ravnateljstvo deželne umobolnice »Franc Jožef I.« je sporočilo deželni odboru, da so se v zadnjem času ponovno dogodili slučajji, ko so roditelji privedli v imenovani zavod svoje otroke, v starosti od 4 do 10 let, ki so bili le božjastni, idijoti ali kreteni (bebci), in so zahtevali, da bi se sprejeli v zavod.

Z ozirom na to se sporoča vsem občinskim upravam dežele, da se v smislu § 24. statuta deželne umobolnice praviloma ne sprejemajo v zavod osebe, ki so samo božjastne, idijoti ali kretini (bebci).

»Slovenska Straža v Ljubljani« prične v nekaj dneh z razpošiljanjem novih umetniških, božičnih in novoletnih razglednic. Posamezne stanejo 10 vinarjev. Zavedni Slovenci! Podprite »Slovensko Stražo« s tem, da razpošilate o božiču in novem letu le te razglednice svojim sorodnikom in znanec! Ne pozabite pri tem tudi na koleke **»ŠOLSKEGA DOMA«**.

Požar na Proseku. V pond. ob 1 uri ponoči je izbruhnil požar v hlevu posestnika Ivana Balanc. Nad hlevom se je nahajal senik, ki se je tudi vnel. Ker domačini niso mogli biti kos ognju, so telefonično naprosili pomoč tržaških ognjegascev, ki so po peturnem gašenju zadušili ogenj. Pogorelo je mnogo sena in poslopje. Škode je 3000 K. Balanc je bil zavarovan.

Avstrijski dreadnoughti. »Zeit« poroča, da bo prvi avstrijski dreadnought »Viribus unitis« stopil prihodnje jesen v redno službo vojne mornarice, drugi dreadnought bo spuščen v morje meseca febr. 1912, službo nastopi pa meseca novembra istega leta, tretji pa bo popolnoma dovršen v teku leta 1914.

Iz zdravstvene in upravne službe. C. kr. viši okr. zdravnik dr. Anton Lius v Gradišču ob Soči je premeščen na c. kr. namestništvo v Trst; namestniški konceptni praktikant Ernest Holzer v Trstu pa k c. kr. okr. glavarstvu v Sežano.

Žandarmerija dobi nove uniforme. Cesar je sprejel v avdijenci dne 2. decembra ministra za deželno brambo Georgija in žandarmerijskega nadzornika Tišlarja. Generala sta predstavila ob tej priliki pet žandarmerijskih podčastnikov v novih uniformah, katere mislijo žandarmeriji vpeljati. Nova uniforma bo siva, namesto svetlih knofov temni. V gorah bodo nosili žandarji gamaše in nahrbtnik.

7 kg težko postrv je ujel v Vipavi ribič Jakob Petrič. Redek slučaj.

Nesreča se je pripetila v Klani v Istri dne 8. t. m. Ta dan so se podali nekateri lovci na lov. Peljali so se v kočiji. Za kočijo je sedel fant, ki je bil najet za naganjat divjačino. Ko je prišel voz na mostič, ki pelje čez potok, se je most udrl, ker je vsled velikega dežja narasla voda izpodkopala stebre in kočija z vsemi ljudmi vred je padla v vodo. Vsi so se zamogli rešiti, le fanta je voda odnesla. Našli so ga še-le v nedeljo mrtvega. Posvečuj praznike!

Mestne novice.

Smrtna kosa. V pond. predpoludne je umrla v Gorici v 77. letu svoje dobe gospa Marija Kanceler, udova po pokojnem nadučitelju, g. Valentinu Kanceler. Blaga pokojnica je bila jako pridna podpirateljica naše šolske mladine in je posebno svojega pokojnega soproga, ki je bil večletni blagajnik društva »Sloga«, ki je takrat imelo v oskrbi naše slovenske šolske zavode, z vso gorečnostjo podpirala. Blag ji bodi spomin! N. p. v. m.!

Pogreb je bil včeraj ob 10. uri predp. Udeležba pri pogrebu je bila častna. Truplo pokojnice so prepeljali na soškansko pokopališče.

Pri božični veselici bodo nastopili trije pevski zbori. Predstavljal se bo krasna burka v dveh dejanjih: O li, t a P o l o n a! Poleg tega se bosta predstavljala še dva prizora, oba delo domačih pisateljev. Natančen vspeled objavimo v prihodnji številki.

Umrl je v Gorici v sredo zvečer E. Leberz, znani tovarnar žveplenk na tržaški cesti. Star je bil 80 let. Umrl je nagloma.

Dr Alojzij Pontoni nam je poslal poslanico, v kateri popisuje razne sitnosti in spletko goriškega magistrata nasproti vodstvu ženske bolnice v Gorici. G. doktor nam v tej poslanici slika prežalostne razmere, ki vladajo na goriškem municipiju. Po našem mnenju je klika, ki vlada Gorico, v vsakem oziru popolnoma nesposobna in je skrajni čas, da se tej kliki stopi na prste.

Nagla smrt. Sinoči kmalu po 6. uri se je vračal domov v pokojni sodni pisarniški oficijal g. France Leban po ulici Vetturini. Prišedšemu do »Gregorčičevega Doma« se je začelo v glavi vrteti, poprijemati se je začel za zid, konečno se je pa zgrudil na tlak in ostal je tam koj nezavesten. Iz »Narodne tiskarne« so koj telefonirali na policijo in zdravnikoma gg. dr. Breclju in dr. Baderju. Prvega ni bilo doma, drugi pa ni prišel, pač pa je prišel na lice mesta g. dr. Bramo, ki je konstatiral, da je mrtev. Še-le ob 8. uri 20 min. pa so prišli z mrtvaškim vozom na lice nesreče, od koder so ga prepeljali na pokopališče v mrtvaško kapelico.

Pokojnik je služboval mnogo let kot gruntovničar pri sežanski okrajni sodniji. Potem je bil premeščen kot pisarniški oficijal k deželni sodniji v Trst,

in ko je stopil v pokoj, preselil se je v Gorico. Bil je sin pokojnega vadničnega učitelja g. Valentina Lebana. N. p. v. m.!

Tatovi so udrlj v noči na torek v trgovino bratov Delpiero v ulici Cappella št. 40. Odnegli so 50 kg kave, razne likerje, sira in druge reči v skupni vrednosti čez 200 K. Tatove so baje včeraj že ulovili.

Iz goriške okolice.

g Iz Solkana. V »Soči« od dne 7. decembra se nekdo — ki pa je dobro znan, sè vso velemenco in perfidnostjo zaganja v našega g. kaplana, ki je storil svojo dolžnost, da je poučil šolske otroke, kako so bili od svojih učiteljev zapeljani. Kliče na pomoč c. kr. okr. in šol. svet, češ edino ta bo zamogel temu fanatiku pomiriti vročo kri. Ker bodo o tej stvari govorile še druge oblasti, naj bo danes na neumnosti »Sočinega« dopisnika pribito to-le:

Šolski otroci so se učili za Miklavževo veselico. Učitelj Stritar je pravil otrokom vedno, da bo to šolska veselica, to je, da jo bo vodilo šolsko vodstvo. Po končani veselici, ko so prišli stariši do spoznanja, da so bili opeharjeni, je rekel, da je bila to šolska veselica, ker so sodelovali šolski otroci. Seveda razlaga — vredna edino mladega zagrizenca. Tako početje z dobrimi otroci in z dobrimi stariši — to ne bo g. Stritarju pripomoglo do posebnih simpatij.

g Štandrež. Na dan brezmadežnega spočetja Matere Božje so imeli štandrežki »Orli« skupno sv. obhajilo. Ta dan se je spovedalo in obhajalo nad 300 ljudi. Zahvaljujemo se g. župniku in gg. spovednikom, ki so pripomogli, da smo zamogli prejeti sv. zakramente v tako obilnem številu.

g Napad. V noči na pondeljek se je vračal 27 letni kmet Anton Vandramin iz Kojškega domov. Medpotoma in sicer med St. Mavrom in Kojškom pa ga je napadel Ivan Stekar. Vandramin se je branil, a je konečno podlegel, ker ga je Stekar zabodel z neko ostrino v trebuh. Vandramin je obležal in še-le po dolgem času so ga mimogredoči našli in prenesli v tukajšnje bolnišnico.

Prst si je presekal v gozdu, ko je drva sekal 25letni Malik Kamil iz Ločnika. Danes je prišel v bolnišnico, kjer so mu napravili na prstu več šivov.

g Miren, dne 13. 12. 1911. — V Mirnu se bo igrala dne 24. 12. t. l. nad vse lepa in zanimiva štiridejanska tragedija »Mesijev sovražnik« prestavil l. Drašček. Igra je polna prelepih dramatičnih prizorov, ki vedno napenjajo našo pozornost.

V igri nam stopa nasproti največji sovražnik Mesijev kralj Herod, kateri hoče na vsak način Mesija umoriti. Njegov služabnik Sadok pa ga v vsem podpira in navdušuje k izvršitvi tega naklepa. Sam zapusti vero svojih očetov, da se priplazi na krajevni dvor, da tam od kralja s hinavščino in prilizovanjem doseže najvišjo službo v izraelskem ljudstvu, namreč službo velikega duhovnika.

Na drugi strani pa dobimo prijatelje Mesijeve. Sv. Trije kralji pridejo z vsem bleskom pred kralja Heroda in povprašujejo po novorojenem kralju. Svetla zvezda se prikaže in jih pelje izpred kralja v Betlehem. Izmed prijateljev Mesijevih se posebno odlikuje Juda, Sadokov sin. Oče Sadok zahteva od njega zvestobo do kralja Heroda, toda Judov odgovor se glasi: Hozana Mesiji, smrt Idumejcu Herodu. Kvirin, plemeniti Rimljan, ki ni mogel utešiti hrepenenja svojega srca v Rimu, glavnem mestu celega sveta, pride v Judovo deželo, da bi zadobil notranji mir, katerega v resnici tudi najde, ko najde Mesijo. V boju za Mesijo se posebno

še odlikujejo Matija, Aser, Levi Manase Efrajm, Ruben, Nntanael in drugi. Posebno sočutje vzbuja Zabulon, kateremu so umorili in vkradli otroka edinca, ko je Herod zapovedal pomoriti vse otroke v Betlehemu.

V tretjem dejanju zahteva kralj Herod od Mesijevih prijateljev prisego zvestobe, toda s klicem »smrt Idumejcu« planejo oni nad njega, da ga umore. V tem trenutku pa plane starček Simeon med nje in reši Heroda. Toda Herod še ne miruje, ampak zasleduje Mesija na begu v Egipt. V puščavi dohiti sv. družino, že misli, da je dosegel svoj namen, a tu mu zopet stopijo nasproti prijatelji Mesijevi, ki so ga povsod zasledovali. Pred votlino, kjer je bila sv. družina, se ubije Juda, že hoče vdreti v duplino, da bi umoril Mesija, a tu mu zastopijo pot prijatelji Mesijevi; starček Simeon ga prekolne, na kar se Herod mrtev zgrudi.

Juda pa je še tako srečen, da vidi Mesijo v zadnjem trenutku življenja. Uresničile so se nad njim besede: Mir ljudem na zemlji ki so dobre volje.

Krasna živa slika završuje igro.

Igro bo predstavljalo »Kat. del društvo v Mirnu« v »Društvenem domu«. Igro se lahko stavi v eno vrsto s »pasijsko igro« ki se je lani predstavljala. Začetek igre bode ob 7. uri zvečer, trajala bode nekaj čez 3 ure, tako bodo lahko ljudje šli tudi k polnočnici. Natančnejši program sporočimo prihodnjič.

O d b o r.

Iz ajdovskega okraja.

a Brje. Nekaj važnega o zadnjem proticerkvenem shodu naših liberalnih svobodomislecev, ki se je vršil dne 26. novembra t. l., hočemo v naslednjem poročati čitateljem »Primorskega Lista«.

Glavni govornik, brejski osrečevallec, ni morda govoril o »trtnem zarodu« ali pa o toči dne 5. junija 1905, še črnil ni nič o predzadnjem dopisu v »Soči« ali »Primorcu«. Tudi plesno zadevo v Kasovljah istega leta je pustil pri miru. Šlo je za važnejše reči. Prorokoval nam je temveč, kako bomo nesrečni, ako se sezida nova cerkev v Rihemberku in zahteval, da se na vse kriplje upremo temu. Po lisičje je pojavkal nekaj glede brejske cerkve. No, saj dobro vemo, kako se je govornik brani z vsemi štirim in da se je bolj boji kot hudič križa. Dokler boste vi vodil ljudi v Brjah, gotovo ne bo nikdar cerkve. Če bi se šlo za kako plesno lopo, bi mogoče več dosegli. Slavni govornik je imel pri sebi cele kupe spisanih liberalnih psalmov, iz katerih je pel vse starešinske pregreške. Na koncu pa je razobesil neko staro listino, s katero se je sam očrnil pred dvema leti. Tisto »nezaupnico«, ki ste jo dali takrat našim trem starešinom, lahko nabijete pri vsakem vašem shodu; kajti vsakokrat, ko jo razgrnete, se samega sebe grozno osmešite. S to nezaupnico mečete le pesek v oči vašim kaporjonom in se le blamirate, ker se zaradi iste onim trem starešinom nit las ne skrivi. Na županstvu v Rihembergu in pri c. kr. glavarstvu pa veljajo vkljub vaši nezaupnici oni trite starešini ravno toliko kot poprej, ker vas poznajo.

Mi pa lahko rečemo, da vaši celi stranki ne zaupamo, pa tudi »belcebubom« v Gorici ne!

Bolje bi bilo, slavni govornik, da bi bili poučili svoje pristaše, da niso dovoljene gotove nezakonitosti pri občinskih volitvah in s tem bi bili prištedili orožništvu in sodniji mnogo posla!

a Iz Vrtovina. Potem ko je že februarja 1909. minula postavna doba sedanjega starešinstva v Vrtovinu, je župan še-le 25. dec. 1910. razglasil, da so volivni imeniki skozi 4 tedne do 23. jan. 1911. izpostavljeni v pregled. Delalo se je na to, da se mirnim potom v medse-

bojnem sporazumljenju izvolijo v starešinstvo najsposobnejši možje. Župan se je delal, da je tudi on dostopen za pravično in odkritosrčno postopanje pri volitvah. Lepo in dostojno je občeval z župnikom, ki je župana poznal kot prepričanega liberalca, vendar je zaupal v njegovo razsodnost in moštost.

V ponedeljek 23. jan. ob 9. uri je šel župnik k županu, da pogleda imenik, župan, ki se je dosedaj kazal spravljlivega, je naenkrat pokazal svoj liberalni obraz in je z nekdanjo opričano grobostjo zabranil župniku vpogled v imenik, češ, da je bil čas le do 8. ure. Župnik se je skliceval na županovo pismo, ki piše, da je čas za vpogled celo do 24. jan. na ustmeno zagotovilo župana, ki je rekel v nedeljo župnikovemu odposlancu, da je čas za vpogled še v ponedeljek cel dan, na županov razglas, ki pravi da je imenik razpoložen vsaki dan do 23. jan. od 8.—12. zj. in 2.—4. pop. izuzemši nedelje in praznike. Vse zastonj je bilo mirno dokazovanje, da nima prav, zastonj žuganje s pritožbo. Župnik, ki je dozda upal, da se da doseči edinost vseh, ki pravijo da jim je mar za blagor občine, je bil vsled županove grobosti in neodkritosrčnosti kar razočaran. Tu je bil nov dokaz, da liberalci hočejo imeti vodstvo občine v svojih rokali le iz ošabnosti in sebičnosti, skrb za občni blagor je le hinavščina. Župnik se je pritožil na glavarstvo, ki je še-le zdaj, po skoro ednem letu, ugodilo pritožbi s tem le odlokom: »Vsled pritožb zaradi zabranjenega upogleda v volivne imenike občine Vrtovin, oziroma radi neke zavrjnene reklamacije, došlo je c. kr. okr. glavarstvo uradno do znanja, da je razglas tamošnjega županstva z dne 25. dec. 1910. št. 72. s katerim so se bili izpostavili volivni imeniki občine Vrtovin, nepostaven, in sicer iz sledečih razlogov: V razglasu se pravi, da so razpostavljeni volivni imeniki skoz štiri tedne izuzemši nedelje in praznike, mej tem ko pravi jasno § 17. obč. vol. reda, da se imajo razpostaviti imeniki vsaj 4 tedne, to je vsekako polne štiri tedne ne kratè tudi ob nedeljah in praznikih opravičencem to njih postavno pravico. Nadalje veleva odstavek z imenovanega paragrafa razločno, da se imajo reševati od reklamacijske komisije tedaj se imajo tudi ugovori uložiti pri reklamacijski komisiji ali pa pri nje predsedniku, gospodu županu oziroma njega pooblaščenca. Slednjič pravi županstvo v razglasu, da so volivni imeniki le volivnim opravičencem v vpogled mej tem, ko ima po postavi vsakdo pravico razgledati imenike. C. kr. okr. glavarstvo veleva tedaj novo razpoložitev volivnih imenikov potom novega postavnega razglasa, ki se ima vršiti tukaj. Vzorec razglasa se prilaga. »C. kr. okr. glavarstvo v Gorici, dne 25. nov. 1911. št. 2668.«

Tako, tedaj ve zdaj župan, da ne sme vladati občino po svoji glavi, ampak po postavi. Župan ni gospodar občine, kakor kak turški paša, ampak naj bo ponižni in uljudni služabnik občinarjev, za kojih blagor je določena postava. Kdor pa noče poznati postave ni sposoben za župana.

a **Sv. Tomaž pri Ajdovščini.** Dne 10. t. m. smo ustanovili v naši vasi »Katoliško slov. izobraževalno društvo«. Novi člani se lahko zglasijo vsaki dan od 6.—7. ure zvečer ter ob nedeljah in praznikih od 3.—5. ure popoldne.

V nedeljo, dne 17. t. m. imamo društveno sejo. K tej seji so vabljeni vsi člani. Če nekateri ne bi bili zadovoljni s sedanjim odborom, lahko predlagajo pri seji svoje tozadevne želje, tako da bo vsem ustrezno.

a **Šmarje.** Naši »Orli se pridno vadijo v telovadbi tako v prostih vajah kakor tudi na drogu, katerega je nabavil preč. g. župnik. Preskrbel nam je tudi lep prostor za telovadnico, v katero gre 18—20 telovadcev. Za to skr-

prečastitega gospoda se moramo izkazati hvaležnim s tem, da redno zahajamo k telovadbi, ki bistri um in jači telo! Preč. g. župniku pa se na tem mestu prisrčno zahvaljujemo za njegovo skrb in požrtvovalnost.

a **Občni zbor Hranilnice** in posojilnice v Kamnjah, reg. zad. z neomejeno zavezo se ne vrši, kakor v naši zadnji številki pomotoma naznanjeno, v nedeljo dne 27. t. m., marveč v nedeljo dne 17. t. m. z naznjenim dnevnim redom.

Iz tolminskega okraja.

t **Izjava.** — Na dopis iz Podbrda v »Soči« z dne 7. dec. t. l. št. 141 podpisana izjavljava, da so bili šolski otroci pri prireditvi njih veselice. Na zahtevo tudi lahko podpisana navedeva imena dotičnih otrok, da so plačali vstopnino — stojišče — in potem še plesali.

Podbrdo, dne 12. dec. 1911.

Janez Čufer,
Ivan Kovač.

Podbrdo. — V nedeljo 3. t. m. in ponedeljek bila je skupna spoved, ljudstva je bilo obilo, gotovo čez 400, pomagali so bližnji gospodje.

Prav lepo je bilo na dan sv. Miklavža, tukajšnjega patrona. Krasen dan, vse praznično, veselo pritrkovanje in vse polno veselih obrazov. Videli smo gospoda Miklavža z Grahovega, prišel je počastiti svojega patrona. Vznešeno je govoril znani govornik gospod Obloški, popoldne je počastil naš praznik še gospod Podmelški.

Advent se je dobro vpeljal, da bi te še tako ostal čez praznike.

Društveno življenje spi, pač ga ni, kateri bi zaspane budil. Kar se pa vendar opazi, je, da se cerkveno petje čvrsto goji. Posebno je alt krasan, polnodoneči glas. — Da bi nam le kmalu priredili vrle pevke in pevci kak prijeten večerni vžitek na društvenem odru.

Sneg nas vedno straši a v dolino se vendar še priti boji. — Če železnica ne bo zamedena, Vam pa povem, kedaj se to zgodi.

Iz sežanskega okraja.

s **Veselica v Tomaju.** Kakor vsako leto, tako bodo tudi letos v Tomaju v tamošnjem šolskem zavodu »Elizabetišče« veselice o božičnih praznikih, ki privabijo vsako leto mnogo občinstva. Letos je vspered veselice, katerega priobčimo v prihodnji številki posebno izbran. Opomnimo, da se bodo vršile veselice in sicer: 24. decembra, 26. decembra t. l. in dne 1. januarja 1912. — Vsakokrat je začetek ob 3. uri pop. — Opozarjamo že danes naše občinstvo na te lepe veselice.

Značaj župana Vrana, načelnika »Zveze kraških županov«. Glasom poročila v »Soči« je povdarjal dne 4. t. m. zvezni načelnik g. župan Vran na občnem zboru v Sežani, da se deželni poslanec g. dr. Stepančič ni odzval vabilu ter da tudi ni naznanil, zakaj ni prišel.

Temeljen popolnoma zanesljivih informacij moremo pribiti, da je dobil navedenega dne g. župan Vran od g. poslanca dr. Stepančiča v Sežani pismo, v katerem se je le-ta opravičil, da mu ni bilo mogoče vdeležiti se zborovanja z ozirom na tehtne uradne zadržbe.

Dolžnost g. načelnika župana Vrana je bila tedaj, da bi bil opravičil nedošlega gospoda poslanca dr. Stepančiča. On pa, ne le da ni tega storil, nego je zbrane župane krivo informiral, da ni g. poslanec naznanil, zakaj ni prišel

Takšno — da ne rabimo gršega izraza — brezvestno postopanje gotovo ni častno za načelnika župana Vrana, ono ni pa tudi pripravno, da bi provzdignilo omračen ugled županske zveze, kateri še vedno načeljuje baje na istem občnem zboru ednoglasno izvoljeni možak župan Vran.

Daljnega komentarja menda ni treba, ker si je vsak čitatelj gotovo že napravil svojo sodbo.

Iz korminskega okraja.

k **V Kožbani** so imeli 8. dec. — na praznik Brezmadežne — lepo slovesnost: blagoslov zastave M. družbe. Vkljub jako slabemu vremenu je bila cerkev natlačena ljudstva — za Kožbano redok slučaj. Naj bodo na tem mestu pohvaljeni vsi udeleženci, zlasti za njih radodarno roko v prid nove, dragocene zastave!

Posebej še hvala č. g. mirniškemu kuratu, ki je pri blagoslovu zastave in večernicam asistoval, in fojanski Mar. družbi, od katere jih je 18 članic čez luže in kamenje primarširalo v Kožbano.

Predvsem pa iskrena zahvala blagi gospici Milki Obljubkovi z Brega, da je vkljub tako neugodnemu vremenu — čez 2 narasla potoka — prišla kumovat (za botro) novi zastavi: Bog ji povrni njen trud in njeno radodarnost, a zlasti za njene krasne besede, ki jih je spregovorila dekletom po blagoslovu zastave! To niso bile priučene fraze in ne gole besede: to je bila iskrena molitev za kožbanska dekleta — molitev, ki je privrela iz res ponižnega in nedolžnega in pobožnega srca... Ponosna je lahko kožb. Mar. družba na tako kumico! Zato še enkrat v imenu hvaležnih deklet: Bog lona j, gospica Milka!

Pa kaj bi dalje opisovali lepo slovesnost: videli ste, slišali ste, ganjeni ste bili — pripoznali boste: Mar. družba in njena zastava je čast in ponos Kožbane in njene okolice. Le naprej po začrtani poti — do novih krščanskih dejanj!

kr **Medana.** Prihodnjo pomlad bomo gradili novo šolsko poslopje, za kar je prostor že pripravljen. Stariši željno pričakujemo, da se to vendar enkrat zgodi, ker je bila potreba po obširnejšem prostoru jako velika. Poleg tega pa je lepo urejena šola tudi najboljše sredstvo, da se vzgoji v otrocih smisel za lepoto in tudi rajše zahajajo v lepe šolske prostore.

kr **Dobrovo.** Minolo nedeljo smo imeli koloni svoj sestanek. Prišli so koloni iz vseh zapadnih Brd in videlo se je veliko zanimanje med obiskovalci sestanka. Predsednik kolonske zveze g. Mizerit je pojašnjeval dolžnosti društvenikov in navzoči so bili navdušeni

za složno delo v prosep kolonov. Poglavitna stvar je sloga, ako hočemo kaj doseči ubogi koloni.

Posebno letos se nam slaba godi, bodisi kolonom ali malim kmetičem. Živeža smo pridelali malo, skoro niti ne za seme. Sedaj je vse drago in denara ni, ker tudi ni zaslužka. Če pa niti polente in krompirja ni, je žalostno. — Mnogo zapadnih Bricev imamo posestvo pri Korminu, a nekateri so pridelali le za enkrat nesti v mlin. Kaj naj počnejo oni, kojih hiša šteje do 10 članov. Zato pa javno prosimo vlado, da nam poskoči kakorsibodi na pomoč, da ne poginemo.

† Sestra ANARLETA (JOŽEFA) FERJANČIČ.

V Hall-u pri Inomostu je umrla dne 16. t. m. velezaslužena usmiljena sestra Anakleta Ferjančič. Dosegla je 62. leto, v svojem poklicu kot usmiljena sestra pa 36. leto. Rojena je bila v Gočah na Vipavskem. Blaga pokojnica je bila prva voditeljica slov. »Alojzijevišča«, ko nismo imeli še svoje hiše. V »Alojzijevišču« je delovala 15 let. Bila je res sreča za zavod, da so nam v začetku poslali tako razumno, varčno, pridno in na vse pogumno sestro. Da se je »Alojzijevišče« lepo razvijalo, je v ne majhni meri tudi njena zasluga. Pokojnica je vse svoje življenje žrtvovala v ženski bolnici v Gorici, v slo. »Alojzijevišču« in poslednjič v sirotišču v Hallu pri Inomostu. V svojem življenju je osemkrat zbolela za pljučnico in je tej bolezni podlegla. Pogreb je bil v petek na praznik Brezmadežnega Spočetja dne 8. t. m. Priporočamo jo vsej č. duhovščini in vernikom v molitev! N. p. v m.!

Rojaki! Spominjajte se ob vsaki priliki »Šolskega Doma«

Tvrdka A. & F. Anderwald

== v GORICI ==

Tekališče Josipa Verdi št. 32
(v hiši sl. Centralne posojilnice)

priporoča visokočastiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo najrazličnejšo zalogo za

kolonjalno blago in delikatese.

Vedno sveže in prve vrste blago
po najnižjih cenah.

POSTREŽBA TOČNA IN SOLIDNA.
Čast. mestnim strankam pošilja se blago na dom.

Zahvala.

Podpisani izrekajo tem potom gospodom profesorjem in gospem, g. šolskemu svetniku in nadzorniku v p., gč. učiteljicam in učenkam »Šolskega Doma«, darovateljem vencev, sosedom, znancem za izraženo sožalje na katerikoli način sploh vsem, ki so spremili k večnemu počitku ostanke pok.

MARIJE KANCLER

najsrčnejšo zahvalo.

V Gorici, dne 13. decembra 1911.

Franco Avgust Konjedic,
Franco Leopold Kancler.
nečaka.

Emilija Konjedic,
nečakinja.

Zajamčeno prave

čebelno-voščene sveče

priporoča prečastitim cerkvenim predstojništvom ter slavnemu občinstvu po nizki ceni

J. Kopač

št. 95 svečar, Gorica ulica sv. Antona 7.

Krojaška delavnica.

Priporočam svojo delavnico veleč. duhovščini in p. n. slavnemu občinstvu v mestu in na deželi. Izvršuje točno in pošteno po najnovejših vzorcih. Pričakujem obilnih naročil in bilježim z odličnim spoštovanjem

IVAN ŠULIGOJ,

krojaški mojster
Gorica, ulica sv. Antona 12.

Nova trgovina

v ulici Rabatta 13.

Podpisana naznanjam, da sem odprla novo prodajalno vsakovrstnega pravega oljkega olja, mila in več vrst sveč itd. Priporočam se slavnemu občinstvu v mestu in na deželi.

Z odličnim spoštovanjem
Elizabeta Šauer,
ulica Rabatta 13.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

MIHALJ TURK

na Korju št. 6.

priporoča slavnemu občinstvu svojo

BRIVNICO.

Zagotavljam točno postrežbo. Sprejemam naročila za maskiranje po primerni ceni.

Pozor!

50.000 parov čevljev!

4 par čevljev le za 8 K.

Vsled denarnih zadreg več velikih tovarn sem dobil naročilo, prodati veliko množino čevljev mnogo pod tovarniško ceno. — Prodajam zato vsakomur 2 para čevljev za gospode in 2 za dame, rjavega ali črnega usnja, zelo elegantno, najmočnejša šasona: Vsi 4 pari stanejo le 8 K. Velikost po št. Pošilja po povzetju:

A. Gelb, razprodaja čevljev, Krakovo 516.

Lahko se premeni ali denar vrne.

Najboljši in najcenejši

šivalni STROJI

vseh vrst pri tvrdki

Jakob Šuligoj
v Gorici

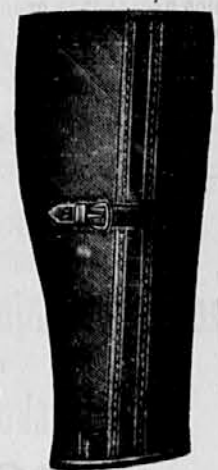
Gosposka ulica št. 25.

Velika izbora

GAMAŠ

in

GALOŠ

J. DRUFOVKA

GORICA, Gosposka ulica št. 3
nasproti „MONTA“.

JOSIP CULOT

v Raštelju števil. 2/25 v Gorici.

Velika zaloga vsakovrstnih igrač, okraskov za božično drevesce in punic za igračo.

Razpele iz kovine, rožni venci in podobice, rokavice iz volne in sukna, čevlji in klope, zaloga drobnjave in kramarije na drobno in debelo, kipi in svetniki iz porcelana, seme za zelenjave in trave, moške in ženske nogavice, mošnjički in kovčegi, pipe, ustniki in cevi.

Največjo zalogo pohištva za Goriško z lastnimi delavnicami za mizarstvo in tapetarsko stroko ima

A. Breščak - Gorica

Gosposka ulica št. 14 (v lastni hiši).

Velika izbér raznovrstnih žimnic, vložkov, ogledal, slik, stolov in vsega, kar spada h hišni upravi. Glede cen konkuriram lahko vsakemu, ker prodajam blago iz lastnih delavnic.

Za mnogobrojna naročila se toplo priporočam

ANTON BREŠČAK.

Nova trgovina z železnilno

Pinter & Lenard

Velika zaloga železa, cementa, kuhinjske posode, raznovrstnega orodja za poljedelce, mizarje, kovače i. t. d. sesalke, klosete, peči, štedilnike in vsi v to stroko spadajoči predmeti.

Cene zmerne, postrežba solidna, prijazna in domača. Cenjenemu občinstvu se toplo priporočava

Pinter & Lenard.

Sukno za moške obleke

Manufakturna trgovina

Forštajne in volne za ženske obleke

TEOD. HRIBAR v Gorici.

Bombaževine in platna za perilo

V. Carducci (Gosposka ulica) 6.

Preproge, zavese, koci itd.

Lekarna Cristofolletti v Gorici na Travniku.

Trskino (štokfiškovo) jetrno olje. Posebno sredstvo proti prsnim boleznim in splošni telesni slabosti. Izvrstna steklenica tega olja na ravnomerno barvo po K 140, bele barve K 2.

Trskino železno jetrno olje. Raba tega olja je posebno priporočljiva otrokom in dečkom, ki so nervozni in nežne narave.

Trskino jetrno olje se železnim jodcem.

S tem oljem se ozdravijo v kratkem času z gotovostjo vse kostne bolečine, kramarje, golše, malokrvnost itd.

Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegijske, preliče se vedno v mojem kem. laboratoriju predno se napolni steklenice. Zato zamorem jamčiti svojim št. odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofolletti jeva pijača iz kine in železa.

Najboljši pripomoček pri zdravljenju s trsknim oljem.

Ena steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Podružnica „Ljubljanske kreditne banke“ V GORICI

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —
Vloge na knjižice obrestuje po 4½%, vloge v tekočem računu po dogovoru.

Delniška glavnica K 8.000.000.

Centrala v Ljubljani.

— Rezervni zaklad K 800.000. —

PODRUŽNICE: Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.

Priporočajte med seboj domačo tvrdko z modnim in oblačilnim blagom

Ivančič & Kurinčič

GORICA — Gosposka ul. št. 11. (via Giosuè Carducci) — GORICA — nasproti hotela treh kron.

Vsa drobnarija za šivilje in krojače.

Delavnica cerkvenih posod in cerkvenega orodja

Fr. Leban Gorica,

Magistratna ulica št. 5.

Priporoča preč. duhovščini svojo delavnico cerkvenega orodja in cerkvenih posod, svečnikov itd., vsakovrstnih kovin v vsakem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in prenavlja stare reči.

— Blago se razpošilja franko. —

Dominik Grusovin

otvori dne 10. decembra 1911

novi prodajalno z usnjem

in

čevljarsko delavnico

ČEPOVAN-U

pri Št. Kofolu št. 55.

Nova slovenska mesnica

GORICA

v ulici Treh kraljev (Via Tre Rè) št. 16
pri kavarni Dogana.

Meso prve vrste, postrežba uljudna in solidna.

Velika izbira razne divjačine in domače izvrstno pitane perutnine.

Velika zaloga prešičjega mesa.

Na željo gg. naročnikov se dostavlja meso na dom.

Za mnogobrojen obisk

Andrej Frandolič,
mesar.

Podpisani naznanjam svojim in drugim odjemalcem, da sem preselil svojo krojaško delavnico iz Križne ulice nasproti „Solskega Doma“ v ulico sv. Antona na dvorišče št. 7 v hišo g. J. Kopača, svečarja v Gorici.

Priporočam slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, posebno veleč. gg. duhovnikom svojo izvrstno delavnico za izdelovanje talarjev in drugih spadajočih oblek.

Z odličnim spoštovanjem udani

Josip Smet,
krojaški mojster v Gorici.

Peter Cotič,

čevljarski mojster, Gorica,
Raštelj 32.

Zaloga vsakovrstnih čevljev za odrasle in otroke. Naročila z dežele se po pošti razpošiljajo. Cene zmerne.

Edino zastopstvo najboljšega čistila za čevlje in usnje.

„CENTRALNA POSOJILNICA“

REGISTRUVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO

v GORICI

obrestuje hranilne vloge po 4 $\frac{1}{2}$ %. Daje članom posojila na vknjižbo po 5 $\frac{1}{4}$ %, na menice po 6%, na mesečno odplačevanje, ki znaša mesečno 2 K za vsakih 100 K. Rentni davek plačuje posojilnica sama. Zadrugi urad je v lastni hiši **Corso Glus. Verdi** št. 32, I. nad. — Uradne ure vsak dan razun nedelj in praznikov od 8. ure zjutraj do 1. popoldne.

ODBOR.

Del. družba

Alfa Separator

Dunaj XII 3.

Tovarna za mlekarske naprave, kakor tudi cele mlekarske stroje, ledenice in hladilne stroje.

SIRIŠČE,
Naravno sirilo

v praških

iz najboljših izbranih telečjih želodcev.

Barva za sir

odlikujejo se zlasti po snagi, terpežnosti in izdatnosti.

Zahtevajte cenike!

ODLIKOVANA PEKARNA

JAKIN

Gorica, via Formica

es priporoča za odjemanje raznega peciva navadnega in najfinejšega. Pecivo je najboljšje. Priporočam se conj. odjemalcem za obilen poset. S spoštovanjem

E. Jakin

Loterijske številke.

9. decembra.

Dunaj 25 64 67 50 18
Gradec 79 10 7 86 70

Tvrdba Konjedic & Zajec

trgovina z železjem v Gorici

v hiši „Goriške ljudske posojilnice“ (prej krojaška zadruga).

Priporoča bogato zalogo železa, pločevine vsakovrstnega kovanja za pohištvo in stavbeno mizarstvo, kovaško, kleparsko, klesarsko orodje, straniščne naprave in upeljave, strešna okna, traverze, cement, svinčene in železne cevi in pumpe, žico, žična ograja, razno kmetijsko orodje, štedilnike, peči, kuhinska in hišna oprava. Postrežba točna, domača in cene konkurenčne.

Prosimo zahtevati listke blagajne radi kontrole.

Ušesno olje

višjega štabnega zdravnika in fizika dr. G. Schmidta odstrani kmalu in popolnoma časno gluho, ušesni tok, ušesno brončanje in nagluho.

Cena steklenice K 4 z navodilom vred Dobiva se v lekarni **G. CRISTOFOLETTI** v GORICI.

Anton Potatzky

naslednik **JOSIP TERPIN.**

v Gorici, na sredi Raštela hiš. št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče nizberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

Potrebščine

za pisarne, kadlice in popotnike.

Najboljše šivanke in šivalne stroje.

Potrebščine za krojače in čevljarje.

Svetinjice, rožni vencji mašne knjižice.

Hišna obnava za vse letne čase.

Posebnost:

semena za zelenjavo, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi.

Prva slovenska trgovina z jedilnim blagom

Anton Kuštrin,

v GORICI

Gosposka ulica št. 25

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko trgovino raznega jedilnega in kolonijalnega blaga.

Vse blago prve vrste.

Cene zmerne in nizke. Postrežba točna in solidna. Na željo odjemalcev v mestu se blago dostavlja na dom.

Pošilja se po železnici in pošti.

Odlikovana pekarija

in sladničarna

K. Draščič

v Gorici na Kornu

(v lastni hiši)

izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, torte, kolače za birmanee in poroke, pince itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

OBLEKE BENJAMIN dobivajo se v veliki izbiri
♦♦♦ od kron 20—30 ♦♦♦
pri **J. MEDVED - GORICA.**